

Оливер Александар Андонов*

ОЧУВАЊЕ И РЕАЛИЗАЦИЈА НАЦИОНАЛНИХ ИНТЕРЕСА КРОЗ ПРИЗМУ ЕВРОПСКЕ БЕЗБЕДНОСНЕ ПОЛИТИКЕ

Сажетак

Циљ истраживања повезаности националних интереса и Европске безбедносне политике јесте сагледавање могућности држава из региона да сачувају свој идентитет и остваре своје виталне и трајне националне интересе кроз чланство у Европску унију. У исто време, да кроз практично спровођење Европске безбедносне политике активно доприносе и учествују у изградњи Европског безбедносног идентитета, као база очувања националних интереса земаља чланица Уније и виталних интереса саме Уније.

Чланство у Европску унију представља искључиво велику обавезу у спровођењу Европске безбедносне политике. Ово спровођење често пута може да представља супротстављеност националним интересима, али је у сваком случају прагматично политичко решење самих политичких лидера. Исти лидери, сигурно ће се суочити са потребом решавања дилеме: „дали је створени Европски идентитет или боље речено Европски безбедносни идентитет, битнији у датом тренутку, него очување и реализацији моменталних или неких трајних националних интереса”?

* Доцент др Александар Андонов, МИТ Универзитет, Факултет безбедности и финансиске контроле, Скопје, Република Македонија

Да би могли утврдити релевантна научна сазнања током истраживања користићемо компаративну анализу дефинисања и појмовног опредељења националних интереса, као и њихову важност за поједине земље. Кроз цео рад, прожима се дискусија о дефинисању, детерминацији и појмовног опредељења националних интереса, са становишта националне безбедносне политике неких значајнијих држава и Европске уније, и модел претварања њихових националних интереса у прихваћени интерес већине држава у међународној заједници.

Други део истраживања, представља *case study* који приказује резултате теренског истраживања у односу на експертске ставове повезане са очувањем и реализацијом националних интереса, како и поимање Европске безбедносне политике кроз Европски безбедносни идентитет и њен утицај на остварење националних интереса на случају Републике Македоније.

Кључне речи: национални и витални интереси, Европска безбедносна политика, Европски идентитет.

Национални интереси, представљају специфично поље политичког деловања. Чврсто су повезана са међународним односима, циљевима и ставовима политичких елита и најчешће су продукт политичке стратегије државе. Односе се углавном на међународне односе и позицију државе у међународној политици, а кроз тенденцију остварења постављених циљева и њихове употребе као средство за боље позиционирање држава у међународним оквирима.

Основе постављења националних интереса у политичкој агенди, као безбедносни, економски, политички или други циљеви, даје процену државе што представља приоритет у креирању и остваривању њене политике, пре свега спољне, а затим и унутрашње. У основи, то зависи од тога каква је политичка и безбедносна процена од већ унапред одређених посебних и виталних интереса државе, а посебно што за сваки историјски период постоји посебно оправдање у остваривању циљева државе, која је представљена управо са стране политичких елита. Понекад је изражен покушај да се интереси политичких елита прикажу као врхунски национални интерес.

Савремени политички односи и глобализација намећу државама прикључење савезима или међународним организацијама. Кроз те савезе и других облика међународне сарадње, државе процјењују могућност остварења својих националних интереса, а кроз њих и јачање свог утицаја на међународној позорници на регионалном или глобалном нивоу. Управо, Европска унија представља међународни савез са израженим интергаверментализмом и регулисаним односима који земљама чланица омогућава да остваре своје интересе, како у оквирима Уније, тако и у међународним односима, узимајући у виду да је Европска унија глобални играч. Већином држава чланица Уније, није у стању да самостално буду на нивоу глобалног играча. Зато, изградња заједничких институција и јединственог наступа Уније на светску политичку, економску и безбедносну сцену јесте реализам у остваривању националних интереса мањих Европских земаља. У том контексту, јесте и Европска безбедносна политика, кроз коју чланице Уније остварују своје националне интересе и спречавају њихово безбедносно угрожавање у свим секторима безбедности, онако како их је дефинисао Бери Бузан. При томе предвиђајући претњу и стварајући адекватни егзистенцијални одговор на настале претње и угрожавање безбедности у било ком облику¹. Заједничка спољна и безбедносна политика успоставља систем размене информације, података и мишљења о међународној политици, приближавајући ставове и интересе земаља чланица и претварајући их у заједничке акције², које су усмерене насупрот насталих претњи.

Сувремени односи у Европској унији и третирање Европске безбедносне политике, подигнути су на још вишем ступњу и у чврстој су корелацији са политиком у међународним односима достижући ниво Сталне структурне сарадње (ССС). Посебно после Лисабонског уговора, ово ниво је на веома високом месту у политици Уније.

Кроз призму Европске безбедносне политике, земље чланице утичу на креирање безбедносне политике Уније, а

1 Bery Buzan, Ole Waever, Jop de Wild, *Security: a new framework for analysis*, Lynne Rienner Publishers, Inc., Colorado-USA, 1998, pp21-22

2 Вернер Вајденфелд, Волфганг Веселс, *Европа од А до Ш* (прирачник за европска интеграција), Сојузна централа за политичко образование, Фондација Конрад Аденауер, Секретаријат за европски прашања на Владата на Република Македонија, (второ издание), Скопје, 2009, стр.193

самим тим , уносе своје националне интересе, старајући се да их сачувају и остваре.

*Национални интереси – концепт,
дефинисање и појмовно опредељење*

За државу, савез, или други облик друштвено-политичког уређења, национални и витални интереси представљају једнаке вредности у односу на циљеве које је потребно до-стићи, посебно у делу безбедности и њеног очувања.

Опште узето, појам национални интерес има изузетно важну улогу у односу на имагинарност националних циљева, а теоријски и практично се изражава у политичкој реторици, где представља кључни сегмент у односу на формулисање националних циљева, политичко деловање, и у самом процесу доношења политичких одлука. У току људске историје, стварање држава, нација и развоја међународних односа, створиле су се различите теоријске и емпиријске основе за дефинисање појма „национални интереси“, а који нису увек били срећно имплементирани у пракси, изазивајући драматичне последице по међународне односе. На жалост, ове последице најчешће припадају области безбедносних студија и међународних односа, а некомпатибилни национални интереси утичу кроз стварање нових извора угрожавања или експанзирајући постојеће. Веома често, саме државе које су дефинисале своје националне интересе, а при томе ти интереси нису били у компатибилности са интересима друге или других држава, посебно оних из непосредног окружења, постали су извор нестабилности и угрожавања шире безбедности.

Дефинисање националних и виталних интереса представља специфично питање, које се разликује од државе до државе. Ово је посебно изражено у оквирима консолидације националних интереса државе са виталним интересима савеза у коме чланује. Концепт националних интереса који има стратегијску и политичку основу, пуно ширу од националних граница, представља добар корак ка успешном дефинисању националних интереса, њиховог очувања и реализације. Приликом овако постављених стратегијско-политичких основа националних интереса, потребно је поставити и темељне вредности на којима ће се градити национални интереси.

Углавном, не постоји пуно разлика у теоријском дефинисању појма националних интереса и они се најчешће повежују са очувањем националне безбедности, темељним друштвеним вредностима, али и са дилемом о моралним начелима у међународним односима и остварењем националних интереса.

Сувремени национални интереси, чак и великих сила како што су Сједињене државе, углавном се дефинишу кроз безбедносне ризике и највише су угрожени од немилитарних извора угрожавања као:

- терористички напади,
- пролиферација нуклеарног оружја и технологије,
- организованог криминала,
- изложеност несрећама и катастрофама и
- напад на институције система у свим облицима.

У основи националних интереса САД-а садржане су три референтне тачке које су заинтересирани за промоцију америчких интереса у међународној заједници, неограничавајући безбедносну стратегију само на територију САД-а, наглашавајући да је Председник најодговорнија институција у дефинисању и артикулисању америчких националних интереса³.

Кроз ове три тачке пресецања, може се сагледати компоновање националних интереса, институционалне одговорности за њихово остваривање и опсег активности, као и територија на коју се простиру, заштићују и реализирају.

Национални интереси се карактеришу према својим приоритетима остварења:

- *витални интереси*, који су најважнији и укључују ангажман свих постојних капацитета државе,
- *критични интереси*, који на дужем временском року могу постати витални,
- *озбиљни интереси*, према којима се преузимају мере за стварање повољних услова, да не би дошли у фазу критичних и високо угрожених.

3 Sam C.Sarkesian, Johan A. Williams, Stephen J. Cimbala, *US National Security: Policy makers, Processes & Politics*, fourth edition, Lynne Rienner Publishers, Boulder, 2008, pp 3-4

Реализовање приоритета у одређивању националних интереса, најбоље се може разумети у оквирима геополитичких односа, циљевима и границама деловања сваке државе. Ова констатација важи и за савезе, посебно уколико као Европска унија имају циљ да израсту у глобалне безбедносне играче.

Сједињене Америчке Државе, своје националне интересе дефинишу кроз опстанак државе и политичког уређења приликом различитих видова претњи, посебно када се угрожавања веома тешко могу идентификовати и операционализовати.

Дефиниција националних интереса САД-а, при чему би угрожавање периферних интереса, довело до угрожавања виталних интереса, представља такозвани *домино ефекат* изазивања већих нивоа угрожавања безбедности, а самим тим и националних интереса, како што је био случај са ратовима у Кореји и Вијетнаму⁴.

Једна веома суштинска дефиниција националних интереса, а како комбинација националне безбедности, морала и међународних односа дао је Петер Пам: „*Национални интереси једне нације која је свесна на само сопствених интереса, већ исто тако да и други народи имају своје националне интересе, морају бити дефинисани у компатибилном односу са њима, у мултинационалном свету ово представља реализацију политичког морала, али у времену тоталног рата представља један од кључних услова за преживљавање нације*”⁵.

За разлику од америчког дефинисања националних интереса, Руска Федерација своје националне интересе дефинише у оквирима „Руске националне безбедносне стратегије до 2020 године“⁶. При томе се говори о политици националне безбедности усмереној ка стварању стратешких националних приоритета, а у првом реду очувању територијалног ин-

4 Henry W.Brands, „The Idea of the National Interest”, *The ambiguous legacy: U.S. foreign relations in the American century*, (Michael J. Hogan), Cambridge university, Cambridge, 1999, part 4, pp 148

5 Pither J. Pham, „What Is in the National Interest?”, *American Foreign Policy Interests*, National Committee on American Foreign Policy, Washington D.C., 2008, pp 262

6 Национална стратегија је утврђена 12-ог маја 2009 године Декретом председника Руске Федерације бр. 537.

тегритета и суверенитета Русије, уставних права и слобода руских држава и стабилни развој земље.

Национални интереси Руске Федерације су дефинисани како: „*скуп унутрашњих и спољних потреба државе у обезбеђењу заштите стабилног развоја појединца, друштва и државе*”⁷.

Ова кратка дефиниција поимања националних интереса Русије, даје једну сублимирану слику разумевања основних циљева које треба остварити и заштитити, да би се обезбедио стабилни развој државе, што представља врхунски циљ. Свакако, ови интереси се надопуњују са инструментима и механизмима неопходним за њихово остваривање, посебно у односу на безбедносни систем и његове структуре.

Што се тиче европског погледа и дефинисања националних интереса, постоји више разноликости од америчког приступа. Најзначајније у оквирима Европске уније, јесте поистовећивање националних интереса земаља-чланица са виталним интересима Уније. При томе све земље-чланице сагласне су да где постоји могућност, Унија може деловати заједнички, а то треба и учинити, што је довело до практичног развоја механизма помоћу којих Унија делује у међународним односима. *Уколико једна земаља-чланица мисли да су њени национални или витални интереси угрожени и постоји озбиљан притисак са стране домаћег јавног мишљења или њеног националног парламента, може тражити да Унија предузме акцију*⁸.

На овај начин дефинисано очување националних интереса представља основу за опредељење једног од виталних интереса Европске уније, а то је придржавање земаља-чланица принципу солидарности и то у свим условима, посебно када нека од чланица инсистира да се урушава њена национална безбедност неком активношћу са стране Уније или појединих земаља чланица, а посебно треће земље. Овај принцип који се може дефинисати као витални интерес Уније, представља прагматично дефинисање националних инте-

7 Више видети на: www.rustrans.wikidot.com/russia-s-national-security-strategy-to-2020

8 Mario Telo, *The European Union and global governance*, Routledge, New York, 2009, pp 251

реса у оквирима међународних односа са аспекта државе и савеза.

Теоријско-практични приступ дефинирања националних интереса

Теоријске дефиниције углавном се односе на опредељивању националних интереса у оквирима безбедносних и политичких студија са посебном важношћу у међународним односима, психологије и социјалних области, у односу на специфична безбедносна угрожавања, теорије студије мира и конфликта, и других области које се односе на функционалност и опстанак државе. Веома је тешко да набројимо све различите дефиниције, али можемо да створимо једну дефиницију националних или виталних интереса, која се у пракси односи на исти појам и циљ.

„Национални или витални интереси, представљају морално ограничени, свесно опредељени, компатибилни, стратешко-политички циљеви државе са другим државама у међународним односима, а кроз које се остварују циљеви намењени опстанку нације, очувању суверенитета државе, територијалног интегритета и целокупне независности, преко остваривања одрживе безбедности и успешног одрживог развоја државе, утичући на благостање њених грађана”.

Држава примењује и адекватну политичку реторику у функцији остваривања националних интереса, примењујући механизме који су њој на располагању у међународним односима или креирањем унутрашње политике.

Управо, анализа претњи националним или виталним интересима може дати рационални одговор на питање, дали се ради о реално угроженом националном интересу, или је можда у питању примена теорије игара, намењену за унутрашње потребе или позиционирања у међународним односима.

У безбедносним студијама, ова појава јаке политичке реторике и подизања појединих безбедносних или политичких питања на нивоу националних интереса, а уз то мобилизирајући нацију и уједињујући је, назива се секуритизација. Полазећи са базичних теоретских основа безбедносних студија, можемо направити повезивање са ризицима и претњама и њихове анализе. Према Копенхашкој школи безбед-

носних студија, секуритизација представља један од нивоа анализе претњи усмерених ка референтном објекту безбедности, а које могу бити ратне и не ратне, при чему указују на референтни објекат заштите и какав је облик претњи. Основни циљ овог приступа, јесте конструкција концепта безбедности који ће значити нешто више него сама специфична претња или конкретни проблем, зато што претње и повреде безбедности могу се догодити не само у ратној области, већ и у другим безбедносно изложеним подручјима⁹. Зато, национални интереси нису угрожени једино од стране ратних претњи, већ су подложни различитим изворима угрожавања. Овај теоријски концепт постављања националних интереса у оквирима безбедносних студија, даје потребу да нагласимо да у теоријама безбедности и међународних односа није заступљен појам „међународна безбедност“, али се исти употребљава у практичној реторици како синоним, без јасно одређеног значења¹⁰. Међународна заједница употребљава функционисање међународне безбедности у пракси по принципу *ad hoc* ангажмана УН-а, а на основу члана 51 Повеље Организације Уједињених народа. *Како и да покушамо да успоставимо теоријски оквир, није могуће успоставити глобални теоријски модел који ће дефинисати националне или виталне интересе, а да истовремено буду обухваћени сви индикатори које ће издиференцирати националне интересе државе, земље-чланице Уније или савеза створеног на основама заједничких вредности и принципа у појединим регионима.*

Управо зато, од свих концепта заступљених у међународним односима, концепт националних интереса, посебно у њиховом дефинисању и детерминирању јесте најнејаснији и подложен политичкој злоупотреби. Тврдња, да је опредељена политика, посебно у спољним односима искључиво ва-

9 Лидија Георгиева, *Менаџирање на ризици*, Југореклам, Скопје, 2006, стр. 25

10 Устаљени термин „међународна безбедност“ који се употребљава приликом дискусија о безбедности у међународној заједници, не представља научно детерминирани поим, већ само синоним који указује на моментално стање веће безбедносне угрожености неког региона или веће групе држава од неког облика угрожавања. При томе није нужно да то буде војно угрожавање или ескалација насиља. Може се радити и о пандемији болести, недостатка хране, воде, енергенса или неког другог ресурса који утиће на безбедносно понашање држава или региона, а актери могу бити и такозвани недржавни.

жна за национални интерес, даје високи степен ауторитета и легитимности такве политике¹¹. То уопште не мора да буде тачно, али представља практичан приступ дефинисања националних интереса и отвара пут политичкој реторици, која политичке ставове треба реализовати у пракси.

Концепт националних интереса уобичајено се употребљава на два повезана начина. Кроз реч „интерес” која се односи на потребу и оправдава неке стандардне или не стандардне поступке или понашања како нешто што се ради у има државе. Са друге стране постоји реч „национални”, а која се односи на идеолошку матрицу у политици и употребљава нацију како синоним заједништва усмерен ка остварењу интереса. Основно питање овог теоријског модела јесте: *Како утврдити критеријуме успостављања националних (за Европску унију виталне) интереса, ко може да их утврди и како да успостави везу између националних интереса изражених како принцип и политички прагматизам преко кога се реализирају, али многи чешиће и измештају са њихових основних замисли?*

Можемо идентификовати два атрибута националних интереса у односу на реализацију теоријског модела.

Први се односи на *инклузивност* националних интереса, односно да се национални интереси стварно односе на целу државу како целину или на најмање довољно важну групу грађана или већину грађана, што надилази посебне интересе других група.

Други се односи на *ексклузивност*, како антипод првог, у коме се национални интереси поистовећују са интересима политичких лидера или мањих група.

Теоријски модел националне безбедности, заснован на демократским принципима политичких процеса има опште вредности и утемељен ја на демократским процедурама. Демократске процедуре зависе од нивоа демократског капацитета институција система, а кроз њих и реалну моћ за имплементацију одрживог развоја и безбедности. У недостатку демократских процеса и капацитета, неопходна веза између реалне и успешне спољне политике у циљу остварења нацио-

11 <http://www.csseguide.com/showthread.php/2976-definition-quot-NATIONAL-INTEREST-quot>

налних интереса, у основи детерминираних интереса постаје непозната.

Због тога, национални интереси недефинирани у демократској процедури остају измештени теоријски модел националних интереса подложен злоупотреби у политичкој реторици, а која у пракси постаје антидемократски друштвени режим усмерен према тоталитаризму.

Ипак, морамо истаћи да национални интерес државе, јесте дефинисан са стране Владе, а при чему може да буде употребљен од политичких лидера у правцу тражења подршке за спровођење политика, посебно спољних, али веома често не искључује и унутрашње политичке потребе, представља моћно средство за мобилизацију нације и политичког инструмента тражења подршке¹².

Безбедносна политика кроз призму националних интереса

Потребу за одржавање минималног, такозваног стабилног *sustainable security*¹³ безбедносног стања, представља приоритет безбедносне политике сваке државе. Различити видови угрожавања безбедности у свим областима друштвеног живота и посебно кризних стања, јесте поље сталног интереса држава. Један од циљева држава, и уопште свих савремено организованих друштава јесте усмереност према изградњи стабилне безбедносне средине. Тако детерминирани циљеви траже специфично креирање безбедносне политике. Пре свега, безбедносне политике која се карактерише динамичношћу и способностима да утиче на непосредно окружење државе, региона и по могућности глобално. У том смеру, државе су одувек показивале интенцију анализе и процене стања, актуелних или наилазећих претњи, ризика и криза.

12 <http://www.highbeam.com/doc/1086-nationalinterest.html>

13 *Sustainable security-стабилно безбедносно стање*, или одржљива безбедност, која се односи на повезивање националне безбедности, човјекове (личне) безбедности и колективне безбедности у односу на заштиту државе или региона, како јачање идеја о прогресу, правди и слободи. Она представља нови приступ у подршци анализе и практичних препорука у односу на ризике и претње по безбедност. Омогућава успешни развој у свим областима друштва у стању мира и безбедности.

У оквирима глобалног света, одржива безбедност је веома неопходна. Савремена безбедносна парадигма намеће приступ према ризицима и претњама који је угрожавају, а тиме и према остварењу националних интереса. Овај приступ у научној јавности је познат како „одржива безбедносна парадигма“ Оксфордске истраживачке групе, а представља критички приступ у односу на решавање безбедносних претњи и ризика у 21. веку¹⁴. При томе потенциране су глобалне претње како:

- утрка за ресурсима,
- климатске промене,
- маргинализација светске већине,
- међународни тероризам и
- глобална миграција,

који несумњиво утичу на остваривању националних интереса, при чему представљају озбиљну претњу за безбедност мањих држава, посебно оних на Балкану. При томе, директно утичу на могућност стварања одрживе безбедности и то дугорочно.

Сам појам националних интереса, Венди Браун дефинише како „одобрење држава да се одрекну бриге о животу својих грађана, тврдећи да извршавају циљ већи од живота”¹⁵.

Полазећи са ове тачке гледишта и поимања националних интереса, можемо рећи да су зависни од концепције безбедносне политике, али да они сами утичу на креирање безбедносне политике, како по питању унутрашњих, још више у односу на међународне односе саме државе или савеза. Безбедносна политика и национални интереси су чврсто повезани и међузависни, а то је посебно изражено у међународним односима који утичу на унутрашњу политику државе. Призма кроз коју можемо да гледамо безбедносну политику, посебно процес њеног креирања и доношења безбедносних одлука сигурно је повезан са постављеним националним интересима, који су у основи сваке државе, без разлике на идеолошко и државно уређење.

14 Билјана Ванковска, *Међународна безбедност: критички пристап*, Филозофски факултет, Скопје, 2011, стр. 251-252

15 Jutta Weldes, *Constructing National Interests-The United States and Cuban Missile Crisis*, University of Minnesota Press, Minneapolis, 1999, pp 2

Национални интереси као правац за конципирање безбедносне политике

Опредељење националних интереса представља сложену и велику активност свих сегмената државе. Она пре свега, зависи од постављених циљева унутрашње политике, условљени геополитички положај државе, дефинираног националног идентитета или његовог улагања у савезима или федерацијама. Свакако, у опредељењу националних интереса присутан је историјски контекст, изражен као искуство-емпирија и колективна меморија нације о преживљеним ризицима и претњама у периодима када јој је био угрожен опстанак, а посебно уколико је био угрожен национални идентитет. Са тог аспекта, можемо рећи да постоји више значајних националних интереса рангираних на различитим нивоима, али и размештених у разним секторима државе.

Свака од области има своју важност рангирану на вишем или нижем нивоу важности за државу, њен опстанак или очување минимално одрживе безбедности или одрживог развоја, али ниједна није у стању да самостално функционише, при чему је посебно карактеристично њихова међусобна интеракција. Ова интеракција, их не искључује међусобно, управо супротно, надопуњује их, издвајајући комбинацију националних интереса битних за опстанак нације и државе, или дефинисања и очувања националног идентитета.

Опредељење и дефинисање националних интереса, пре свега зависи од тога каква је међународна позиција државе и њених стратешких циљева, али у контексту безбедносне политике и уопште политике државе. Према томе, поставља се једно кључно питање: „Да ли се ради о националним интересима или су то само фразе, које прикривају стварни циљ политике“? Свакако у контексту демократских вредности и људских права који се могу злоупотребљавати под изговором заштите националних интереса¹⁶.

У оквирима међународног поретка, национални интереси су неопходни за стварање међународне политике и то

16 James F. Miskel, „National interests (Grand proposes of Catchphrases)”, *Naval War College Review*, vol. LV. N0 4, Naval War College, New York, 2002, pp 95

у два правца. *Прво*, кроз концепт како актери који креирају политику разумевају циљеве које извршавају у надворешној политици државе. На тај начин, успоставља се основна практична форма за акцију (дјеловање) државе. *Друго*, то је функција, како реторичка дилема, покретања легитимитета и политичко подржавање државе у спровођењу акције¹⁷.

Национални интереси, у пракси играју виталну улогу у креирању спољне политике и детерминирању државних активности, са циљем добијања важног места на рачун међународне политике. Процена детерминирања националних интерес у односу на краткорочни или дугорочни период налази се под утицајем процена свих појединачних друштвених области. Посебно, како израз одређености у остваривању и очувању националних интереса, актуелних у датом тренутку, краткорочних, дугорочних или трајних, утиче одлука државе о њеном приступању савезима, чланство у Уједињеним народима и разним међународним организацијама, које не мора увек да буду политичке или безбедносне.

Национални интереси и учлањење у међународне организације и савезе

Током теоријског приступа истраживања за потребе овог рада сагледан је приступ САД-а ка сопственим националним интересима. Тај приступ представља један веома интересантан историјски развојни процес у дефинисању и реализацији националних интереса, тако што и данас има своје импликације у политичкој прагми и реторици Сједињених Држава, посебно у односу на чланство у савезима или међународним организацијама. Историјски је познато да у периоду пре Другог светског рата како део својих националних интереса, САД су примењивале „изолационизам“, који је уједно био и механизам за остварење националних интереса. Прелазак у отвореност и директно повезивање националних интереса са својим утицајем у међународним односима представља нови приступ који како кључни механизам подражава активно укључење у савезе, пре свега безбедносне, примењујући концепт колективне безбедности како сигуран

17 Jutta Weldes, *Constructing National Interests-The United States and Cuban Missile Crisis*, University of Minnesota Press, Minneapolis, 1999, pp 4-5

модел за остварење националних интереса у регионалним и глобалним размерима. На овај начин САД своје националне интересе преформулирају у „међународне интересе“, што је нови приступ у практичној политичкој реторици примене националних интереса, а кроз чланство у савезе и међународне организације.

Управо зато, пример САД-а о поимању националних интереса, за пуно земаља, посебно у односима са УН-ом не представља изненађење са тачке прагматизма и приступа безбедносним питањима. За већину земаља, остварење националних интереса, посебно у вези безбедносних питања, представља основна мотивација за учлањење у Организацију уједињених народа. Поента САД-а да буду чланице савеза или међународне организације јесте у идентификацији моралних вредности које представљају политички интереси¹⁸. Због тога амерички национални интереси су дефинисани и како међународни интереси чије остварење подржавају остале земље које прихватају ове вредности, али кроз чланство у савезе. У контексту УН-а, ови интереси су посебно изражени у спровођењу мировних операција, где углавном учествује већина држава. За америчке националне интересе, кроз правилно конструисане мировне операције, у којима би учествовале скоро све чланице могуће је успоставити добар механизам који би реализовао и унапредио америчке националне интересе и објективан приступ ка националној безбедности.

Нити једна држава никада не би ушла у неки савез који угрожава њене основне и трајне националне интересе. Свакако, држава ће настојати да се придружи савезу преко кога ће сачувати и гарантовати остварење својих националних интереса. У том контексту треба се гледати и на интерес других земаља-чланица таквог савеза, како и на интересе самог савеза, а то је део креирања политике у процесу доношења одлука, односно примена политичког реализма. У основи, савремени реализам оправдава инволвирање у решавању међународних или билатералних проблема, а које се односи на остварење националних интереса. Ово се види како нови об-

18 Jean-Marc Coicaud, *Beyond the National Interest – the future of UN peacekeeping and multilateralism in an era of U.S. primacy*, United State Institute of Peace, New York, 2007, pp 114

лик реализма прихваћен у мултилатералним активностима, посебно уколико се ради о безбедносним питањима.

Улазак у савезе може представљати повезивање и изградња новог идентитета, који у неким условима, посебно предстојећих ризика и претњи по савезу (на све земље-чланице), представља приоритет интереса и деловања. При томе, превазилазе се утврђени национални интереси земаљчаница и усмеравају се према изградњи новог идентитета, а који на политичком плану може и треба да представља нови и снажни фактор повезивања. Свакако, политички и безбедносни изазови највише утичу на дефинирање савеза, њихово опстајање и остваривање циљева због којих су формирани.

Управо ту се конституише политика функционисања и остваривања циљева, а кроз стварања процеса доношења одлука. Ипак, то не значи да политички актери немају ограничења у односу на примену начина и механизма кроз којих ће остваривати и очувати националне интересе. Ови поступци могу да претпоставе и излазак напоље из збира опција садржаних у референтним оквирима националног идентитета.

Европски идентитет и изградња безбедносног идентитета

Примери створеног идентитета, пре свега кроз безбедносна питања и безбедносну политику представља политику Европске уније, са свим својим вредностима и интереса који су прихваћени са стране свих земаља - чланица. Ту се укључују и правци политичког опредељења о стварању Европског идентитета. Последице, настале из посвећености вредностима које је успоставила Европска унија, увек су у релацији са специфичним описима националног идентитета. Јачањем политичких учесника, Европски идентитет биће опредељен на релацији између националног идентитета и основних европских вредности. Ове европске вредности, употребљавају се са стране политичких учесника како повезивање или супротстављање трансферу главних националних-државних функција на нивоу Европске уније¹⁹.

19 Pawel Kardwski, Viktoria Ireneusz Kaina, *European Identity, Theoretical Perspectives and Empirical Insights*, Lit Verlag, Berlin, 2006, pp 185

Управо Европски идентитет може да се дефинише како безбедносни идентитет. Иако, Европска унија је формирана како Заједница за угљен и челик, њени крајњи циљеви су безбедносни и то како глобални играч, али у чијим оквири мора опстати заједнички или Европски идентитет који ће бити препознатљив у међународним односима. Издвајајући разумевање Европског идентитета као саставни део обавеза земаља чланица, то представља круцијалну дебату у теорији међународних односа, опредељујући чак што више и практичне односе између самих земаља чланица.

Ипак, дефинирање Европског идентитета представља дефинирање заједничког безбедносног идентитета, а о чему говори Дојч, дефинишући да је безбедносна заједница: „Достигнуће у рањивој заједници и институционално и практично јачање које је довољно и широко распрострањено и довољно уверљиво на дужи период да изазове сигурна очекивања за одржавање мира“²⁰. Продужавајући у теоретизирању и дефинирању Дојча, 1996 године Оле Вивер истиче и заступа практично мишљење да: „Остварење безбедносног идентитета је могуће кроз стварање европских институција и организација, при чему се повезује са њиховим дјеловањем у пракси усмерено према претњама и ризика, али уједно усмерава према интересима и уверења влада у очувању мир“²⁰. Можемо речи, да са теоријског аспекта у међународним односима, очување мира представља највиши национални интерес влада, што у оквирима савеза и изградње заједничког безбедносног идентитета представља врхунски приоритет. Овај безбедносни идентитет је прва и најјача карика повезивања приликом изградње Европског идентитета како пандан националних идентитета у Унији и њихова важност на лествици националних интереса за земље чланице. У ствари, Европска унија у оквирима својих интереса за спровођење безбедносне политике и очувања безбедности у Европском безбедносном простору, настоји да сада али и у перспективи укључи поред своје земље чланице и земље кандидата у остварењу циљева Европске безбедносне политике. Ови циљеви, представљају највећи интерес у безбедности земаља

20 Christie Kennet, *United States Foreign Policy&National identity in the 21st Century*, Routledge, New York, 2008, pp 43

чланица. У исто време, све земље на Европском безбедносно-м простору и у најближем суседству, нису имуни на ризике и претње по њихову безбедност, посебно у контексту могућности појаве унутрашњих ризика и претњи. Компатибилност националних интереса у међународним односима је неопходна, пред свега због избегавања конфликта међу државама. Ипак, то није могуће да се у потпуности реализује. У контексту Европске уније треба се имати у виду различити политички и културни идентитет европских народа и историјска искуства. При томе је очување националног идентитета веома висок приоритет у рангирању националних интереса.

Како резултат потребе стварања заједничке безбедности у Европској унији између различитих нација, њихових култура и политичких идентитета дефинираних у националним интересима, а као супститут заједничких националних интереса земаља-чланица, створени су витални интереси Уније. На тај начин приступа се Европеизацији, изградњи европског културног и политичког идентитета у светлу социјеталне безбедности (узајамне безбедности) између земаља-чланица²¹.

Детерминиране виталне вредности Уније, како супститут националним интересима представљају израз заједничких вредности које Европа треба да заштити како универзалне, а који ће ојачати социјалну безбедност посебно у оквиру Европског безбедносног простора.

Безбедносна политика у остварењу виталних интереса Европске уније

У својој безбедносној политици, Европска унија је детерминирала основне интересе, који се односе на елиминацију безбедносних претњи. Како глобални безбедносни играч, Унија је у оквирима своје заједничке безбедносне и одбрамбене политике деловала у односу на очување своје и безбедности земаља чланица у различитим регионима, на својој територији и глобално. При томе, Унија се фокусира

21 Оле Вивер, Бери Бузан, Мортен Калструп, Пјер Леметр, *Идентитет, миграција и Новата безбедносна агенда во Европа*, Академски печат, Скопје, 2010, стр. 93-94

на регионе и питања која најдиректније угрожавају њене виталне интересе како:

- одбрана од било какве оружане-ратне претње на територију Европске уније,
- контрола отворених комуникацијских линија (у физичком и сајбер простору),
- сигурно снабдевање енергентима и другим природним ресурсима који су од виталног значаја,
- одржива животна средина,
- контрола и заштита од миграцијских кретања,
- одржавање међународног права (укључујући Повељу УН-а), његово усаглашавање на универзалном нивоу и
- очување аутономије Европске уније и њених земаља чланица приликом доношења одлука²².

Имајући у виду да Унија не представља посебна национална држава која има националне интересе, већ је изграђена на принципу интергаверментализма и солидарности због чега подржава националне интересе земаља чланица. При томе се можемо сложити да су у њеној безбедносној политици или спровођењу ЗБОП, заступљени и формулисани витални интереси Уније, а како супститут националних интереса земаља чланица. То је изражено и кроз механизме Уније који како политички, војни или цивилни капацитети утичу на реализацију Заједничке спољне и безбедносне политике и спровођењу Европске безбедносне стратегије, како механизам реализације Европске безбедносне политике. Одавде почиње увод у изградњу и подршци Европског идентитета, пре свега израженог како Европски безбедносни идентитет.

Ово детерминисање виталних интереса Уније, указује на многе аспекте у односу на Европску безбедносну политику у утицаја на земље-чланице. Детерминисани витални интереси не значе да Европска унија нема интереса у другим регионима сем Европског безбедносног простора или територије Уније, већ даје импулс да се фокусира на ризике и претње који се однесе на виталне интересе и константно ра-

22 Sven Biscop, Jan Coelmont, „Europe deploys, Towards a Civil-Military Strategy for CSDP”, *Egmont paper 49*, Royal Institute for International Relation, Brussels, 2011, pp 3-4

но упозорење и превенција ових претњи, кроз припремљени планови за:

- суседство од Балтика до Црног мора,
- на југу Европе, у региону Гибралтара и Медитерана, као непосредно суседни региони,
- у Персијском заливу,
- Централна Азија,
- Суб-Сахарска Африка,
- одржавање поморске безбедности,
- подршка колективне безбедности у оквирима УН-а, посебно у односу на одговорност у заштити од претњи²³.

Кроз ово, се могу дефинисати витални интереси Уније како глобални, али се не могу одвојити од комплементарности у очувању унутрашње безбедности како кључни фактор, укрштајући се у тачци која се односи на клаузулу Лисабонског Уговора о солидарности између земаља-чланица²⁴. Унија припрема своје војне и цивилне капацитете потребне за реакцију у очувању виталних интереса и остварење Европске безбедносне политике, уколико политичким активностима у оквирима Заједничке спољне и безбедносне политике то не буде могуће да се реализује. Окретање ка активирању војних и цивилних капацитета, подразумева планирање и усмерење реакција у односу на предвиђена сценарија. Развој војних способности, војних тела Уније има пет могућих претходно разрађених сценарија у којима би се употребиле војне снаге и капацитети за заштиту угрожених виталних интереса. На ових пет сценарија који не могу да обухвате сва угрожавања виталних интереса додани су:

- сценарио за реакцију приликом угрожавања поморске безбедности,
- реакција приликом угрожавања сајбер безбедности,
- подршка цивилним операцијама,
- борба против тероризма и

23 Ibid, pp 4

24 Део Лисабонског уговора, преузет из македонске верзије у оригиналу – „Договор од Лисабон-консолидирана верзија”, Општи одредби, Член 3, точка 2 и точка 3, став 3 и Член 4, точки 2 и 3, *Konrad-Adenauer-Stiftung* во Република Македонија, Скопје, 2011, стр. 37-38

- реакције приликом угрожавања унутрашње безбедности.

У основи, витални интереси Европске уније, као супститут посебних националних интереса земаља чланица оформљени су у облику заједничких вредности политичког и друштвеног модела Уније и њено функционисање у чијим основама су утемељене основне безбедносне вредности како просперитет, демократија и једнакост.

Иако, различито представљени, витални интереси Уније и питања која су од трајног интереса за земље-чланице или кандидати, како и њихови витални интерес комплементарни су и по ничему се не разликују у односу на достизању крајњих циљева. Главни крајњи циљ за све државе јесте очување државне унитарности, њена сувереност и у тим оквирима опстајање нације и њене културе. Историјска искуства која има Европа, а која су повезана са нарушавањем појединих виталних интереса како што су на пример, човекова права и права националних мањина које утичу на постављање ових интереса у фокусу националних интереса. То, се не ради једино због заштите ових интереса, већ и због заштите од злоупотребе човекових и мањинских права са стране неке државе, а на штету друге државе, како што је био случај са немачком мањином у Чешкој пре Другог светског рата, када је било употребљено у интересу оправдања немачке освајачке политике²⁵.

Компарирајући виталне интересе Уније и националне интересе држава, може се закључити да они представљају основни индикатор, преко кога можемо да анализирамо остварење националних интереса земаља-чланица или кандидата, а кроз призму Европске безбедносне политике.

25 Владимир Ортаковски, „Правата на малцинствата во рамките на Советот на Европа и во Република Македонија”, *Зборник*, Македонска Академија на Науките и Уметностите, Скопје, 2008, стр. 78

*Емпиријска искуства - истраживање
експертских ставова на примеру Републике
Македоније*

Пример Републике Македоније у остварењу националних интереса кроз призму Европске безбедносне политике, пре свега је повезан пуноправним чланством у Европску унију. Могућност остварења националних интереса кроз Европску унију јесте практично реализовање Европске безбедносне политике, а помоћу инструменте и механизме које она ставља на располагању. Основно прагматично питање јесте: „Да ли се национални интереси могу уградити у европске виталне вредности и самим тим реализовати кроз призму Европске безбедносне политике”? Управо кроз истраживање које је део овог рада можемо да сагледамо како експерти гледају на могућност остварења националних интереса у међународним односима, а кроз чланство у Европску унију. Исто тако, веома је интересантно сагледати могућност очувања националног идентитета како основног националног интереса, а кроз европски идентитет који је део европских виталних вредности. Ово истраживање је спроведено на истраживачком примерку од 128 експерата у осам институција Републике Македоније, и приказана су само три кључна питања од којих можемо добити одговор на то дали је могуће остварење националних интереса кроз чланство у Европску унију. Поред тога приказани су ставови повезани са очувањем националног идентитета како основни национални интерес сваке државе и ставови о утицају европског безбедносног идентитета на Европску безбедносну политику. Добивене ставове, компарираћемо са теоријским опредељењима о којима смо говорили у теоријској дискусији, а онда можемо дати заједнички изведене теоријско-емпиријске закључке како научни допринос, теоријског и практичног значаја.

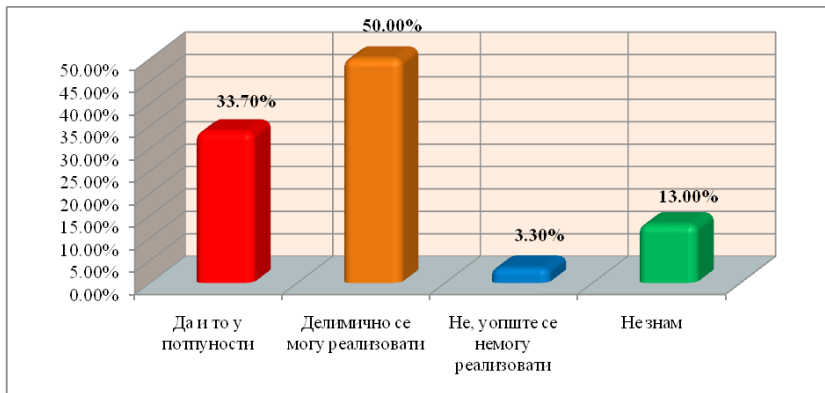
Национални интереси и чланство у Европској унији – могућност практичног реализовања европске безбедносне политике

Дистрибуција одговора експертских мишљења на питање: „Да ли мислите да национални интереси у савременим међународним односима могу да се реализују кроз чланство у Европској унији“?, представљени су на слици 1.

Дистрибуција одговора, даје слику ставова испитаника-експерата у Републици Македонији, при чему одговара на једно веома интересантно теоријско питање, а које у оквирима истраживања, можемо назвати и научно питање. То питање гласи: „Да ли се национални интереси као безбедносни изазови, могу уградити у оквире Европског безбедносног идентитета“? Одговарајући на ово питање добићемо и сазнања о могућности да се национални интереси препознају у оквирима Европског безбедносног идентитета поистовећујући се са виталним вредностима Европске уније.

Слика 1

Приказ дистрибуције одговора на питање:
„Да ли мислите да национални интереси у савременим међународним односима могу да се реализују кроз чланство у Европској унији“?

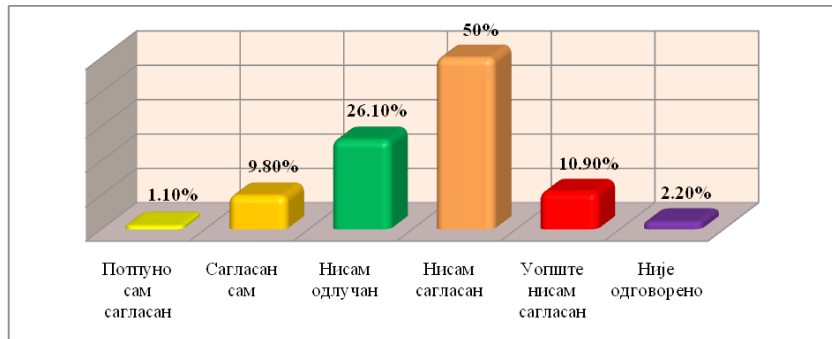

Анализа истраживања усмерава нас ка закључку да експертска јавност у Македонију највећим делом мисли да се национални интереси могу само делимично реализовати кроз чланство у Европску унију. Скептични по овом питању су мали проценат експерата од 3,3%, док 1/3 испитани-

ка мисли да се национални интереси у потпуности могу реализовати кроз чланство у Европску унију. Сагледавајући резултате истраживања по овом питању, можемо речи да је експертска јавност у Македонији свесна могућности остварења националних интереса кроз Европску безбедносну политику. То остварење је углавном по мишљењу експерата делимично. Веома мали број испитаника мисли да је могуће потпуно остварење националних интереса. Овакви ставови имају основу у повезаности са изградњом Европског безбедносног идентитета, јер очекују потпуну подршку Европске уније у реализацији националних интереса или у највећем делу очекују прилагођавање националних интереса у оквирима Уније, а у сагласности са њеним виталним интересима, што доводи до делимичног остварења националних интереса.

Приликом истраживања, у оквирима Ликертове скале, испитаницима је постављена тврдња: „Остварење националних интереса у Европској унији је у супротности са виталним интересима Уније”. Одговори на ово питање треба да дају слику супротности европског безбедносног идентитета како кохезивног фактора у остваривању виталних интереса Уније и националних интереса земаља чланица. При томе и да укажу на могућност развоја или компромисног опстајања европског безбедносног идентитета насупротив националних интереса. Дистрибуција одговора на ово питање представљена је на слици 2.

Слика 2
Приказ дистрибуције одговора на питање:
„Остварење националних интереса у Европској унији је у супротности са виталним интересима Уније”

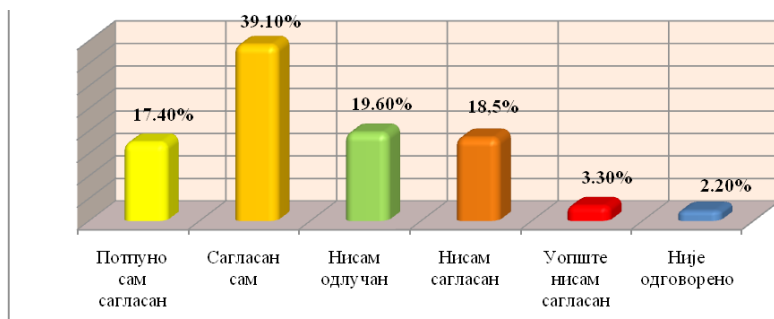

Управо се кроз одговоре на ово питање потврђују ставови експертске јавности у Македонији изложени у претходном питању. У основи, експертско мишљење је да се национални интереси могу реализовати у оквирима Европске уније и да они нису у супротности са виталним интересима Уније. Оваква дистрибуција одговора где имамо само 11% испитаника који мисле да се кроз Европску унију и тиме кроз Европску безбедносну политику не могу остварити национални интереси, одсликава глобалну тенденцију усмеравања држава према чланству у савезу. Управо чланство у савезу какав што је Европска унија омогућава реализацију националних интереса и њихово уграђивање у виталне интересе Уније. Ово је експертски став који свакако утиче на креирање националне политике, посебно безбедносне политике.

Задње питање које ћемо да размотримо у овоме раду је исто тако постављено како тврдња и гласи: „Укључење у европски безбедносни идентитет је кључно за очување националног идентитета“.

Ово питање је повезано са тестирањем познавања експерата о појму и значењу Европског безбедносног идентитета и конкретних могућности за очување националног идентитета у оквирима Европске уније, а кроз спровођење Европске безбедносне политике. Свакако, наш став је да познавање овог појма у оквирима међународних односа утиче на креирање безбедносне политике државе. Поред тога, експертско познавање и разумевање европског безбедносног идентитета утиче на креирање политика повезаних са конструкцијом националних интереса и њихово остваривање, што је свођење реализације националних интереса на политички реализам. Дистрибуција одговора дата је на слици 3.

Слика 3
 Приказ дистрибуције одговора на питање:
 „Укључење у европски безбедносни идентитет је кључно
 за очување националног идентитета“

У одговорима на ово питање, експерти потврђују да је укључење у европски безбедносни идентитет, кључно за остварење националних интереса. Добивени одговори нас усмеравају према закључку да 56% испитаника препознаје европски безбедносни идентитет како инструмент за очување националног идентитета, а национални идентитет, јесте један од кључних националних интереса. Према томе, можемо да закључимо да углавном креирање безбедносне политике може да се уклопи и реализује кроз европску безбедносну политику.

Oliver Aleksandar Andonov

*PRESERVATION AND REALIZATION OF
 NATIONAL INTERESTS THROUGH THE
 PRISM OF EUROPEAN SECURITY POLICY*

Summary

The aim of the research association of national interests and European security policy is evaluating opportunities in countries of the region to preserve their identity and achieve your vital and enduring national interests through membership in the European Union. At the same time, through the practical imple-

mentation of the European security policy actively contribute and participate in building a European security identity, as the basis of preserving the national interests of the member states and the vital interests of the Union.

EU membership represents only a major commitment in the implementation of European security policy. This implementation can often times represents opposition to the national interest, but in any case the very pragmatic political solution to the political leaders. The same leaders will surely face the need to resolve the dilemma: "Dose it European identity is created, or rather the European security identity, the more important at a time, but the preservation and realization of some instantaneous or enduring national interests"?

In order to determine the relevant scientific knowledge during the research will use a comparative analysis of the conceptual definition and determination of national interest, as well as their importance to each country. Throughout the work, permeating the discussion on the definition, determination and conceptual orientation of national interest, from the standpoint of national security policy of some major countries and the European Union, and the model transformation of their national interests in the interest of the majority of states accepted in the international community.

The second part of the study, presents a case study that shows the results of field research in relation to experts attitudes associated with the maintenance and implementation of national interest, as well as the concept of European security policy of the European security identity and its impact on the achievement of national interests in the case of the Republic of Macedonia.

Keywords: national and vital interests, European security policy, European identity

Литература

- Bailes, J. K. Alyson, *A world of risk*, SIPRI Yearbook 2007, Oxford University Press, Oxford, 2007.
- Biscop, Sven, Coelmont, Jan, „Europe deploys, Towards a Civil-Military Strategy for CSDP”, *Egmont paper 49*, Royal Institute for International Relation, Brussels, 2011.
- Biscop, Sven, Andersson, J. Jan, *The EU and European security: forging a global Europe*, Routledge, New York, 2005.
- Brands, W. Henry, „The Idea of the National Interest”, *The ambiguous legacy: U.S. foreign relations in the American century*, (Hogan, J. Michael), part 4, Cambridge University, Cambridge, 1999.
- Buzan, Bery, Waeber, Ole, de Wilde, Jop, *Security: a new framework for analysis*, Lynne Rienner Publishers, Inc., Colorado-USA, 1998.
- Coicaud, Jean-Marc, *Beyond the National Interest – the future of UN peacekeeping and multilateralism in an era of U.S. primacy*, United State Institute of Peace, New York, 2007.
- Drulak, Peter, Braun, Mats, *The Quest for the National Interest: a Methodological Reflection on Czech Foreign Policy*, Peter Lang Ltd., Frankfurt am Main, 2010.
- Георгиева, Лидија, *Менаџирање на ризици*, Југореклам, Скопје, 2006.
- Георгиева, Лидија, *Европската безбедност*, Филозофски факултет, Скопје, 2010.
- Гоцевски, Трајан, Котовчевски, Митко, Нацев, Зоран, Начевски, Ратко, *Дефендологија*, Македонска ризница, Куманово, 2002.
- Laursen, Finn, *The EU and Federalism: Politics and Policies Compared*, Ashgate Publishing, Burlington, 2011.
- Merlinger, Michael, Ostrauskaite, Rasa, *European security and defence policy: an implementation perspective*, Routledge, New York, 2008.
- Miskel, F. James, „National interests (Grand proposes of Catchphrases)”, *Naval War College Review*, vol. LV, No 4, Naval War College, New York, 2002.

- Kardwski, Pawel, Ireneusz, Kaina, Viktoria, *European Identity, Theoretical Perspectives and Empirical Insights*, Lit Verlag, Berlin, 2006.
- Kennet, Christie, *United States Foreign Policy & National identity in the 21st Century*, Routledge, New York, 2008.
- Ортаковски, Владимир, „Правата на малцинствата во рамките на Советот на Европа и во Република Македонија”, *Зборник*, Македонска Академија на Науките и Уметностите, Скопје, 2008.
- Ортаковски, Владимир, *Меѓународната положба на малцинствата*, Мисла, Скопје, 1996.
- Ortakovski, Vladimir, *Minorities in the Balkans*, Transnational Publishers, Inc., Ardsley, New York, 2000.
- Pham, J. Pither, „What Is in the National Interest?”, *American Foreign Policy Interests*, National Committee on American Foreign Policy, Washington D.C., 2008.
- Sarkesian, C. Sam, Williams, A. Johan, Cimbala, J. Stephen, *US National Security: Policymakers, Processes & Politics*, fourth edition, Lynne Rienner Publishers, Boulder, 2008.
- Таталовиќ, Синиша, Гризолд, Антон, Цвртила, Влатко, *Современе сигурносне политики – државе и национална сигурност почетком 21. столетја*, Голден маркетинг-Техничка књига, Загреб, 2008.
- Telo, Mario, *The European Union and global governance*, Routledge, New York, 2009.
- Weldes, Jutta, *Constructing National Interests - The United States and Cuban Missile Crisis*, University of Minnesota Press, Minneapolis, 1999.
- Ванковска, Билјана, *Меѓународна безбедност: критички пристап*, Филозофски факултет, Скопје, 2011.
- Ванковска, Билјана, *Институциите на Европската унија*, Филозофски факултет, Скопје, 2008.
- Вивер, Оле, Бузан, Бери, Калструп, Мортен, Леметр, Пјер, *Идентитет, миграција и Новата безбедносна агенда во Европа*, Академски печат, Скопје, 2010.
- Вајденфелд, Вернер, Веселс, Волфганг, „Европа од А до Ш” (*прирачник за европска интеграција*), Сојузна централа за политичко образование, Фондација Конрад Аденауер, Секретаријат за европски праша-

ња на Владата на Република Македонија, (второ издание), Скопје, 2009.

Договор од Лисабон-консолидирана верзија, Konrad-Adenauer-Stiftung во Република Македонија, Скопје, 2011.

Report on the Implementation of the European Security Strategy - Providing Security in a Changing World-Brussels, 11 December 2008, S407/08.

Treaty on European Union (Maastricht Treaty on 7 February 1992), Official Journal C191, 29 July 1992.

Treaty of Amsterdam amending the treaty on European Union (Amsterdam, on 2 October 1997), Official Journal C340, 10 November 1997.

Treaty of Lisbon (Lisbon, 13 December 2007), Official Journal C 360, 17 December 2007

<http://www.csseguide.com/showthread.php/2976-definition-quot-NATIONAL-INTEREST-quot>

<http://www.highbeam.com/doc/1086-nationalinterest.html>

Resume

Looking at this text, we can say that the preservation and realization of national interests through the prism of European security policy area it is large theoretical and practical comparisons. First of all, in terms of international relations, national interests and European security policy are highly related. This connection is exploited in particular in terms of the functioning of alliances, the principles of policy, especially security policies that are related to the direct orientation of national interests. Creating a security policy associated with the national interest is political pragmatism commitment to national interests and consideration of their feasibility. Essential national interests are generally based on the preservation of national identity and integrity, independence and integrity of the state, and how the national jadra which represents a prerequisite for the realization of all other national or vital interests.

Summarizing already reported in the paper comparing the theoretical orientation and research results we can determine the following:

1. *National interests are the represent of theoretical and practical political concept that includes several segments of state policy.*

2. *The most important of national interest is to preserve the state and national identity.*

3. *National interests are to determined the interests of the political elite.*

4. *Political elites may use their national interests in order to achieve political goals.*

5. *This goals may be internal or international in state policy.*

6. *For implementation of their national interests, the state may enter into alliances.*

7. *With entery on alliances, countries can transform their national interests or to comply with the vital interests of the alliance.*

8. *Empirical, the Republic of Macedonia, indicate that national interests can be achieved in part by the Alliance, or more specifically the European Union.*

9. *Such, experts in Macedonia believes that national interests are not in conflict with the vital interests of the European Union.*

10. *Exsercise national interests within the framework of the European Union to preserve national identity.*

11. *Inclusion the European identity or European security identity, allowing for the national interest, thereby preserving national identity.*

12. *European identity-European security identity does not challenge national identity.*

13. *European security identity represents an instrument for the preservation of national identity.*

14. *European security policy is the foundation of building a European security identity.*

15. *European is determined by the identity between national identity and fundamental European values, and pragmatizovan through European security identity, as a result of the policy of European political actors.*

16. *Preserve the national identity constitutes a vital national interest of each state, and national interests that can be developed and preserved through the prism of the European Security*

Strategy, through which practically represented by European security identity. European security policy instrument that represents operational European security strategy.

Therefore European security policy and allows fully impact the achievement and realization of national interests within the EU, in particular through a policy in international relations, defined as the European Common Foreign and Security Policy.

In his theoretical concept of European security policy is represented by both the European Security Strategy does not reject the realization of national interests of member states. National identity is a fundamental national interest, not only for the countries of the Union, but also for the countries in the Balkan region. Therefore, the countries of the Balkan region can count on real realization their national interests, primarily to preserve their national identity.

Practical and political rhetoric achievements operationalization of these objectives in international relations is the Common European International and Security policy and performance in Europe's external relations.

Овај рад је примљен 4. децембра 2012. године а прихваћен за штампу на састанку Редакције 14. априла 2013. године.